III. Návrh pojetí revizí kurikulárních dokumentů pro všeobecné vzdělávání (PV, ZV, SV) a střední odborné vzdělávání v letech 2016–2020 (22)

V březnu roku 2016 schválila porada vedení MŠMT materiál „Tvorba a revize kurikulárních dokumentů pro předškolní, základní a střední vzdělávání na národní úrovni“ (Čj.: MSMT-34587/2015-1), který formuloval potřebu systematických činností při tvorbě a revizi kurikulárních dokumentů na všech stupních vzdělávání. Součástí tohoto materiálu byl i harmonogram revizí kurikulárních dokumentů (RVP) v letech 2016–2020 (22). Předkládaný materiál Návrh pojetí revizí kurikulárních dokumentů uvedený materiál dále rozpracovává.

1. Základní problémy, které chce revize kurikulárních dokumentů řešit

Revize rámcových vzdělávacích programů budou vycházet ze základních principů, na kterých byla založena kurikulární reforma na začátku 21. století. Ne všechny záměry se dosud podařilo „dotáhnout“ a ne všechny záměry se v praxi uplatnily, jak bylo zamýšleno:

- ***Normativní funkce***

  Kurikulární dokumenty (KD) jsou jedním z nástrojů řízení a správy škol. Jsou normativním dokumentem, určujícím (do značné míry) celkové uspořádání průběhu vzdělávání na školách, standardizují zejména výsledky vzdělávacího procesu, slouží školám k plánování vzdělávacího procesu. Současné RVP ovšem ***neplní dostatečně standardizační funkci***, o čemž svědčí i to, že si praxe vyžádala vytvoření konkrétnějších standardů, které se v případě českého jazyka a literatury, cizího jazyka a matematiky staly součástí RVP ZV. Stejně tak musely být pro využití při přijímacích a maturitních zkouškách vytvořeny konkrétní katalogy požadavků k těmto státním zkouškám.

- ***Diagnostická a evaluační funkce***

  KD slouží ke kontrole škol, například ze strany ČŠI, jak naplňují požadavky státu na výsledky učení žáků. Vzhledem k tomu, že míra volnosti pro promítnutí požadavků RVP do ŠVP je poměrně velká a RVP obsahují někdy vágní nebo obecné formulace, kontrolní orgány se mohou zabývat víceméně pouze formálním souladem kurikul na národní a školní úrovni, protože výsledky učení žáků jsou zásadně ovlivňovány především kvalitou zpracování a požadavky konkretizovanými v ŠVP. V různých školách jsou tedy velmi rozdílné, co se týká jak dosahované úrovně, tak časového rozvrhu i klasifikace známkami.

- ***Informační funkce***

  KD slouží nejen k informování škol a učitelů o požadavcích státu na výuku a výsledky učení žáků, ale také k informování rodičů, žáků, zaměstnavatelů a dalších zainteresovaných subjektů. Současné RVP jsou poměrně rozsáhlé, učitelé jimi nejsou přímo ovlivňováni, pracují s nimi zpravidla pouze při tvorbě ŠVP a také pro rodiče, žáky a laickou veřejnost jsou málo srozumitelné.

2. Možnosti zkvalitnění celkového fungování kurikulárních dokumentů

Pojmenování výše uvedených problémů, které se projevily po zavedení kurikulární reformy a dvoustupňové tvorby kurikula, neznamená odklon od základních linií kurikulární reformy při revizi KD, ale směřuje ke korekci určitých problematických jevů ve smyslu **zvýšení kvality výuky a transparentnosti výsledků učení žáků.**

Základní přístupy k této korekci byly charakterizovány již ve strategických materiálech MŠMT **Strategie 2020** a **Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání v letech 2015–20**. Předkládaný návrh pojetí revizí kurikulárních dokumentů na ně navazuje. Jde zejména o následující záměry:

- Srozumitelněji popsat cíle vzdělávání (bod 3.2.5 Strategie), tzn. jasněji vymezit očekávané cíle vzdělávání jako referenční body pro sledování pokroku v učení, srozumitelné pro žáky a studenty, rodiče, zaměstnavatele i veřejnost. Cíle vzdělávání se ovšem nesmějí omezit na znalosti, ale musejí zahrnout i popis očekávané úrovně širších dovedností a postojů vytvářejících předpoklady pro aktivní občanství, udržitelný rozvoj a demokratické vládnutí.
- Modernizovat systém hodnocení na úrovni dítěte, žáka, studenta (bod 3.2.6 Strategie), tzn. rozvíjet evaluační nástroje k monitoringu všech aspektů žákova výkonu (tedy i jiných než vědomostních), s ukázkami vyhodnocených žákovských prací.

Celkovou změnu přístupu k pojetí kurikulárních dokumentů ukazuje následující obrázek:

Nyní: ŠVP je konkretizací požadavků RVP (výklad rámcových požadavků může být různý)	**Po revizích**: RVP je konkrétní soubor, „jádro“ požadavků na výsledky žáka, které musí ŠVP zahrnovat

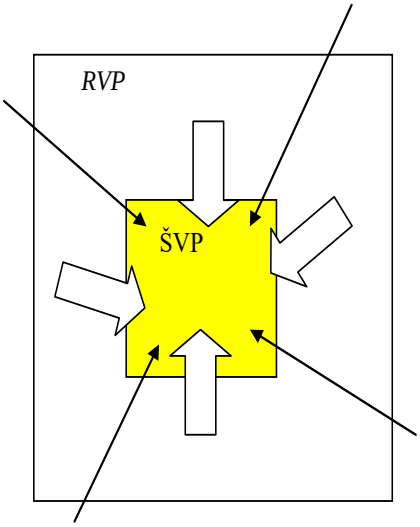

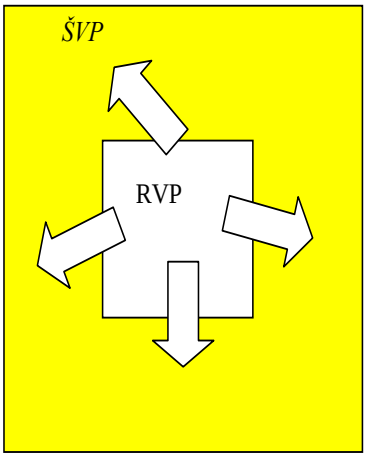

Tento přístup umožňuje zachování dvoustupňové tvorby kurikulárních dokumentů: RVP na národní úrovni vymezuje časový rámec (zejm. učební plán) a jádro (základ) očekávaných výsledků učení žáků jako objednávku státu vůči vzdělávacímu systému, která bude na národní úrovni sledována a vyhodnocována. ŠVP si tak jako dosud dotvářejí spektrum výsledků učení

podle svých specifických potřeb a rozpracovávají na národní úrovni definované výsledky učení do školní výuky, resp. učebních činností žáků.

3. Hlavní charakteristiky návrhu pojetí revizí KD

3.1 Orientace na žáka, resp. očekávané výsledky učení žáka

KD mohou být významným nástrojem ovlivňujícím kvalitu a způsob vyučování a učení za předpokladu, že budou formulovat základní požadavky v podobě očekávaných výsledků učení žáka namísto obsahu jednotlivých předmětů, resp. témat, které má učitel žákům prezentovat. Nejde tedy o cíle vzdělávání definované pro učitele, tj. k čemu má učitel žáky vést, ale o výsledky učení definované pro žáky, tj. co má žák prokázat, že umí, a jak to bude ověřováno. S ohledem na učební plán, tzn. určení fondu učební doby, bude v RVP definováno pouze „jádro“ výsledků učení požadovaných státem, kterých mají žáci dosáhnout během daného období vzdělávání.

Přehled očekávaných výsledků učení žáků je chápán jako evaluační standard na národní úrovni (tzn., že z něho vychází např. zadání úloh v testech přijímacích a maturitních zkoušek apod.). Očekávané výsledky učení vyjadřují, co se od žáků očekává, že budou znát a budou schopni dělat. Mají zpravidla podobu vědomostí, dovedností a kompetencí, které se demonstrují v činnosti a jednání žáků (tzn. něco dělat, nikoliv jen vědět o …).

3.2 Ověřování dosažených výsledků učení

Využití výsledků učení umožňuje zároveň navrhnout efektivní způsob jejich ověřování. Ve vazbě na charakter očekávaných výsledků učení je žádoucí posun od tradičních způsobů ověřování a hodnocení žáků (ověření vědomostí ústním zkoušením žáků) k hodnocení založenému na předvedení získaných kompetencí v autentických nebo simulovaných situacích. Uvedené přístupy k hodnocení silně závisejí na hodnoticích prostředcích, jako jsou portfolia prací žáků, prezentace projektů a úkolů, které žáci ve výuce vytvořili. Mezi očekávanými výsledky učení a jejich hodnocením musí být tedy přímé spojení. Pro každý formulovaný výsledek učení bude v RVP současně navrženo, jakým způsobem bude ověřován, resp. čím/jak žák prokáže, že daný výsledek učení zvládl na požadované úrovni.

Vztah očekávaných a dosažených výsledků učení

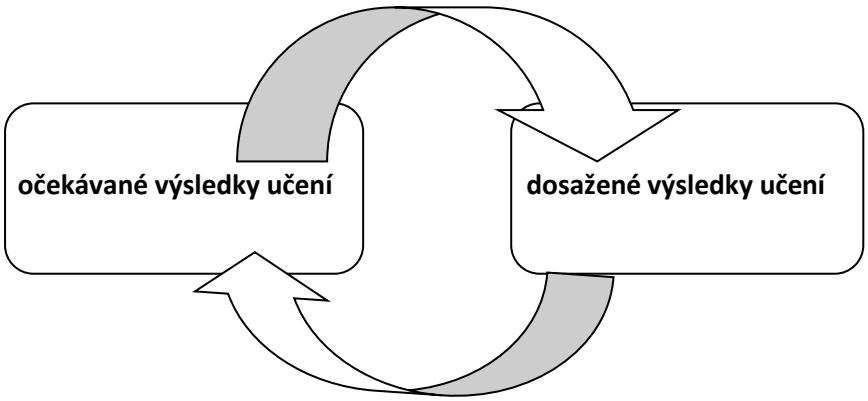

Tento přístup umožní průběžně sledovat a vyhodnocovat, zda bylo očekávaných výsledků učení žáků dosaženo, kde jsou případné problémy, umožní lépe směrovat podpůrná opatření a prosazovat priority vzdělávací politiky.

3.3 Normativní a ilustrační část RVP

Formulace očekávaných výsledků učení často nestačí k tomu, aby učitel získal konkrétní představu, co má žák umět a jak toho dosáhnout. Aby mohla být požadovaná úroveň výkonu žáka přesněji vyjádřena, je vhodné ilustrovat formulace očekávaných výsledků učení příklady učebních činností a ukázkami prací žáků s komentáři k těmto ukázkám, které vyjadřují míru dosažení požadovaného výkonu.

KD budou mít část normativní (očekávané výsledky učení včetně požadovaného způsobu jejich ověřování) a část ilustrační (příklady učebních činností, ukázky prací žáků s komentáři). Rozdíl oproti současnému stavu uvádí následující obrázek:

Nyní:

Po revizích:

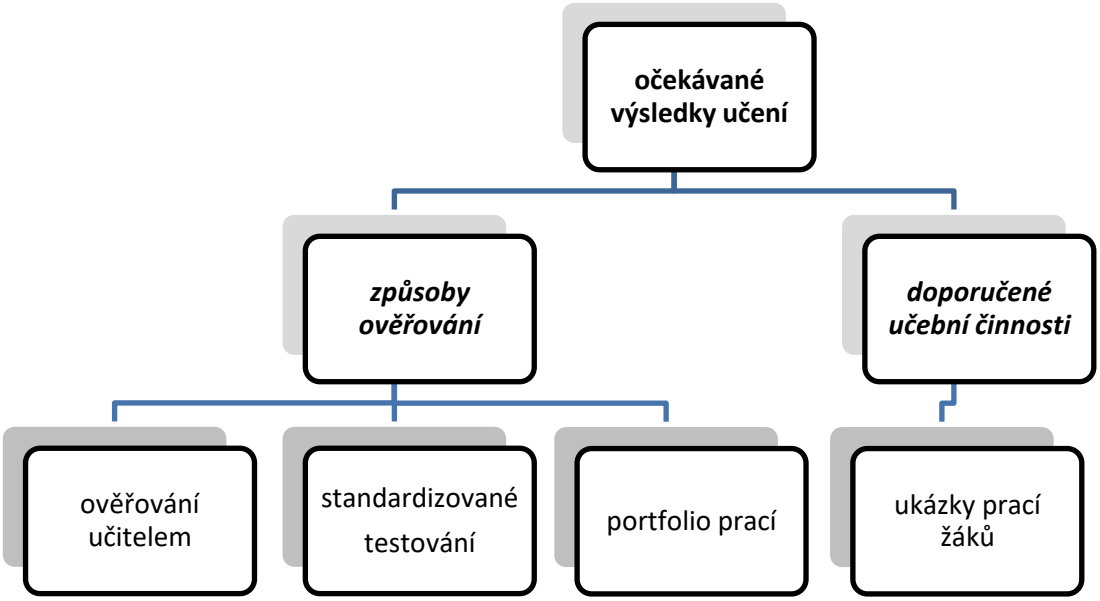

4. Celková podoba soustavy kurikulárních dokumentů (RVP) na národní úrovni

Národní program vzdělávání
vymezuje obecné cíle vzdělávání

Úrovně EQF	*Stupně vzdělání*	***RVP pro stupně vzdělání*** *vymezuje očekávané výsledky učení naplňující* ***všeobecné***[1] *vzdělání (pro všechny)*	***RVP pro obory vzdělání SŠ*** *vymezuje očekávané výsledky učení naplňující* ***všeobecné*** *vzdělání rozšiřující, resp. aplikační, resp. průpravné a* ***základní odborné*** *vzdělání*	***NSK – PK/ÚPK – kvalifikační a hodnoticí standardy pro výstupní kvalifikace*** *Vymezují očekávané výsledky učení naplňující specifické odborné vzdělání směřující ke konkrétní kvalifikaci NSK*
		předškolní		
1.	*základy vzdělání*	*základní – 1. stupeň* *1.–3. roč.* *4.–5. roč.*		
2.	*základní vzdělání*	*základní – 2. stupeň* *6.–7. roč.* *8.–9. roč.*		
	střední vzdělání s VL	*(E) střední vzdělání s VL (2leté, 3leté)*	*strojírenství*	
3.	*střední vzdělání s VL*	*(H) střední vzdělání s VL (3leté)*	*strojírenství*	*obráběč kovů*
4.	*střední vzdělání s MZ*	*(L0) střední vzdělání s OV (4leté)*	*strojírenství*	*mechanik seřizovač*
		(M) střední vzdělání s MZ (4leté) *odborné*	*strojírenství*	*zabezpečovací systémy*
		(K) střední vzdělání s MZ (4leté) *všeobecné*	*gymnázium*	

[1] všeobecné ve smyslu pro všechny

Návrh struktury RVP pro stupně vzdělání a obory vzdělání SŠ

Obecná část

1. Soustava kurikulárních dokumentů, používané termíny
2. Popis obecných cílů vzdělávání, klíčových kompetencí, vzdělávacích oblastí a jejich vztahů, uzlových bodů, vzdělávací dráhy, způsobů hodnocení
3. Jak využívat RVP
   - očekávané výsledky učení a jejich hodnocení (normativní část)
   - doporučené učební činnosti, ukázky práce žáků (ilustrační část)

Specifické části

Předškolní vzdělávání
Základní vzdělávání
1. stupeň
2. stupeň
Střední vzdělávání
E, H, L0, M, K, (L5)

Ad specifická část

1. Charakteristika příslušného stupně vzdělání
   1.1 **Charakteristika daného oboru vzdělání včetně propojení na příslušné kvalifikace NSK**
2. **Charakteristika jednotlivých vzdělávacích oblastí**
3. **Přehled očekávaných výsledků učení včetně způsobů ověřování**
4. **Doporučené učební činnosti**
   4.1 **Ukázky práce žáků**
5. **Rámcový učební plán**
6. Vzdělávání žáků se SVP a žáků nadaných a mimořádně nadaných
7. Postupy tvorby ŠVP
8. Podmínky a prostředí školy (co je kvalitní a zdravá škola)

Pro školy by bylo užitečné, aby měla soustava KD podobu elektronického informačního systému, který umožní filtrovat příslušné pasáže podle potřeb a priorit uživatele. Jak vyplývá z výše uvedeného obrázku, očekávané výsledky učení budou v RVP vymezeny pro následující uzlové body vzdělávací dráhy:

P	před vstupem do ZV
ZV3	3. ročník ZV
ZV5	5. ročník ZV
ZV7	7. ročník ZV
ZV9	9. ročník ZV
SV_E	výstup oboru SOV kategorie E, EQF2
SV_H	výstup oboru SOV kategorie H, EQF3
SV_K,L0,M	výstup oborů G a SOV s MZ, EQF 4, (L5)

5. RVP pro stupně vzdělání – integrace oblastí všeobecného vzdělávání a klíčových kompetencí

Očekávané výsledky učení žáků budou vymezeny v následujících vzdělávacích oblastech[2] jako oborově specifické a jako klíčové kompetence[3], tj. průřezové (přenositelné), které jsou rozvíjeny ve všech nebo vybraných vzdělávacích oblastech.

vzdělávací oblasti / klíčové kompetence	
Jazyk a jazyková komunikace *Český jazyk*	• komunikace v mateřském jazyce
Jazyk a jazyková komunikace *Cizí jazyky*	• komunikace v cizích jazycích
Matematika a její aplikace	• matematická kompetence
Člověk a příroda	• kompetence v oblasti vědy a technologií
Informatika a ICT	• kompetence k práci s digitálními technologiemi
Člověk, jeho osobnost a zdraví	• kompetence k učení
Člověk a společnost	• kompetence sociální a občanské
Člověk a svět práce	• smysl pro iniciativu a podnikavost
Umění a kultura	• kulturní povědomí a vyjádření

Zatímco oborově specifické výsledky učení jsou propojeny s jednotlivými vzdělávacími oblastmi učebního plánu, klíčové kompetence se získávají napříč celým učebním plánem (všemi vzdělávacími oblastmi) při zohlednění širších a informálních zkušeností (průřezové, přenositelné).

Výhodou přístupu, ve kterém se zvlášť vydělují „průřezové“ výsledky učení (klíčové kompetence – viz výše), je to, že se na ně explicitně zaměří pozornost ve všech vzdělávacích oblastech a jsou nutně předmětem hodnocení. Pokud by zůstaly začleněny v rámci jednotlivých vzdělávacích oblastí, je nebezpečí, že budou pohlceny a ztratí se mezi jinými výsledky učení dané oblasti (např. jazyková gramotnost v českém jazyce). Nelze je ovšem interpretovat jako samostatnou vzdělávací oblast bez vazby na předmětný obsah, lze jich totiž dosáhnout pouze v kontextu více vzdělávacích oblastí. Jsou zpravidla syceny učebními

[2] Vzdělávací oblasti zůstávají vymezeny tak jako dosud v RVP ZV.
[3] Vymezení klíčových kompetencí se opírá o Evropský rámec klíčových kompetencí: Doporučení Evropského parlamentu a rady ze dne 18. 12. 2006, o klíčových kompetencích pro celoživotní učení (2006/962/ES).

činnostmi ve všech vzdělávacích oblastech a jejich rozvoj by měl být podpořen ještě průřezovými projekty.

6. RVP pro střední odborné vzdělávání

V návaznosti na analýzu a hlavní záměry strategických dokumentů MŠMT (Strategie 2020, Dlouhodobý záměr rozvoje vzdělávání v letech 2015–20) sleduje revize RVP ve středním odborném vzdělávání následující hlavní principy:

- ***Prostupnost*** – vertikální i horizontální, bez slepých uliček; žák může kdykoliv navázat na přerušené vzdělávání a pokračovat k získání vyššího stupně včetně uznání předchozího učení.
- ***Flexibilita*** – diverzifikace vzdělávacích cest ve vztahu k různým možnostem uplatnění na trhu práce; flexibilní organizace výuky např. ve formě modularizace; flexibilní reakce na měnící se potřeby trhu práce.
- ***Kvalita*** – získané vzdělání dává předpoklady k celoživotnímu učení, zároveň odpovídá požadavkům zaměstnavatelů na kompetence absolventů a umožňuje dobrou uplatnitelnost absolventů na trhu práce.

Z uvedených strategických materiálů vycházejí i následující **záměry** pro revize KD v odborném vzdělávání, které budou vyžadovat i některé systémové změny.

6.1 Lepší základy pro celoživotní učení a zvýšení prostupnosti

V současné době se žák musí v poměrně nízkém věku (15 let) rozhodnout pro jeden z přibližně 280 oborů[4], již na počátku svého odborného vzdělávání, a má velmi **omezenou možnost korekce své vzdělávací dráhy** v průběhu studia, ať již jde o stupeň vzdělání, nebo obor. Mnohé z oborů mají úzký profesní profil, to znamená, že připravují žáky například pouze pro jedno povolání, a tím omezují možnosti jejich uplatnění na trhu práce v oboru, který absolvovali. Predikce vývoje potřeb trhu práce na dobu trvání počátečního vzdělávání je možná pouze pro širší profesní oblasti, nikoliv pro konkrétní obory.

Více než polovina absolventů nepracuje v oboru, který vystudovali, nedochází tak k očekávanému zúročení investic vložených do jejich odborného vzdělávání, dochází však k zúročení jinému. Jak uvádí Strategii 2020[5]: „Je třeba zajistit, aby nebyly finanční prostředky vynakládány na předčasnou profesní specializaci žáků, která v dlouhodobé perspektivě není a nemůže být smysluplně využitelná.“

---

[4] Rámcové vzdělávací programy středního odborného vzdělávání byly vytvářeny postupně od roku 2007 do roku 2012. Pro každý obor vzdělání uvedený v nařízení vlády o soustavě oborů vzdělání v základním, středním a vyšším odborném vzdělávání vydalo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy samostatný RVP. Celkem bylo vydáno 281 RVP v těchto termínech:

1. vlna (červen 2007): školy podle nich učí od 1. září 2009;
2. vlna (květen 2008): školy podle nich učí od 1. září 2010;
3. vlna (květen 2009): školy podle nich učí od 1. září 2011;
4. vlna (duben 2010): školy podle nich učí od 1. září 2012;
5. vlna (červenec 2012): školy podle nich začnou učit od 1. září 2014;
6. vlna (listopad 2012): školy podle nich začnou učit od 1. září 2015.

[5] Strategie vzdělávací politiky ČR do r. 2020. MŠMT Praha, 2014, str. 19

Vzhledem k tomu se navrhuje:

- posílit společný všeobecný a obecně odborný základ učiva v oblastech klíčových přenositelných kompetencí uplatnitelných zejména na trhu práce; všeobecný základ posilovat změnou jeho obsahu a relevance, nikoliv změnou rozsahu (bod C2. 3 DZ);
- revidovat soustavu oborů, resp. snížit počet oborů vzdělání tak, aby byla žákům umožněna postupná profesní volba a odsunuta brzká specializace.

Obory vzdělání s odborným výcvikem (kategorie E, H, L0)

Tam, kde to bude možné a funkční, bude pro související obory obsahující odborný výcvik vytvořen společný odborný základ. RVP pak bude konstruován jako široce profilovaný větvený obor s možností ukončit studium po 2., 3. a 4. ročníku. Pro školu to bude znamenat možnost vytvořit svůj ŠVP pro dvouleté, tříleté nebo čtyřleté obory, popř. pro všechny uvedené úrovně oboru či jejich kombinace. Pro žáky to znamená možnost různých vzdělávacích drah. Tento přístup ke konstrukci RVP/ŠVP by měl žákům umožnit dosáhnout maxima podle jejich schopností a motivace. Úspěšné ukončení studia zvolené úrovně a odborného zaměření povede k získání certifikátu – výučního listu, resp. maturitní zkoušky. Pro obory, ve kterých se nepodaří funkční společný odborný základ vyčlenit, budou i nadále připravovány samostatné RVP.

Obory vzdělání kategorie M

Pro související obory vzdělání na této úrovni bude podle možností vytvořen také společný odborný základ. Žáci z těchto oborů budou mít stejně jako dosud možnost přestoupit do oborů s odborným výcvikem nebo budou mít možnost studovat ve zkrácené formě studia příbuzné obory s odborným výcvikem. Předpokládá se, že absolventi těchto oborů budou převážně pokračovat ve studiu na terciární úrovni.

Obory vzdělání kategorie L5

Současné tzv. nástavbové obory budou z důvodu vysokého podílu předčasných odchodů žáků z tohoto typu vzdělávání postupně nahrazeny mistrovskou zkouškou, kterou bude možné složit až po získání stanovené praxe. Žáci budou mít také možnost pokračovat ve studiu příbuzného oboru kategorie M (zpravidla od vyššího než prvního ročníku).

Obory vzdělání kategorie J

Tato kategorie oborů bude zrušena, existující obory budou transformovány a zařazeny podle své povahy do výše uvedených kategorií.

Schéma výstupů odborného vzdělávání

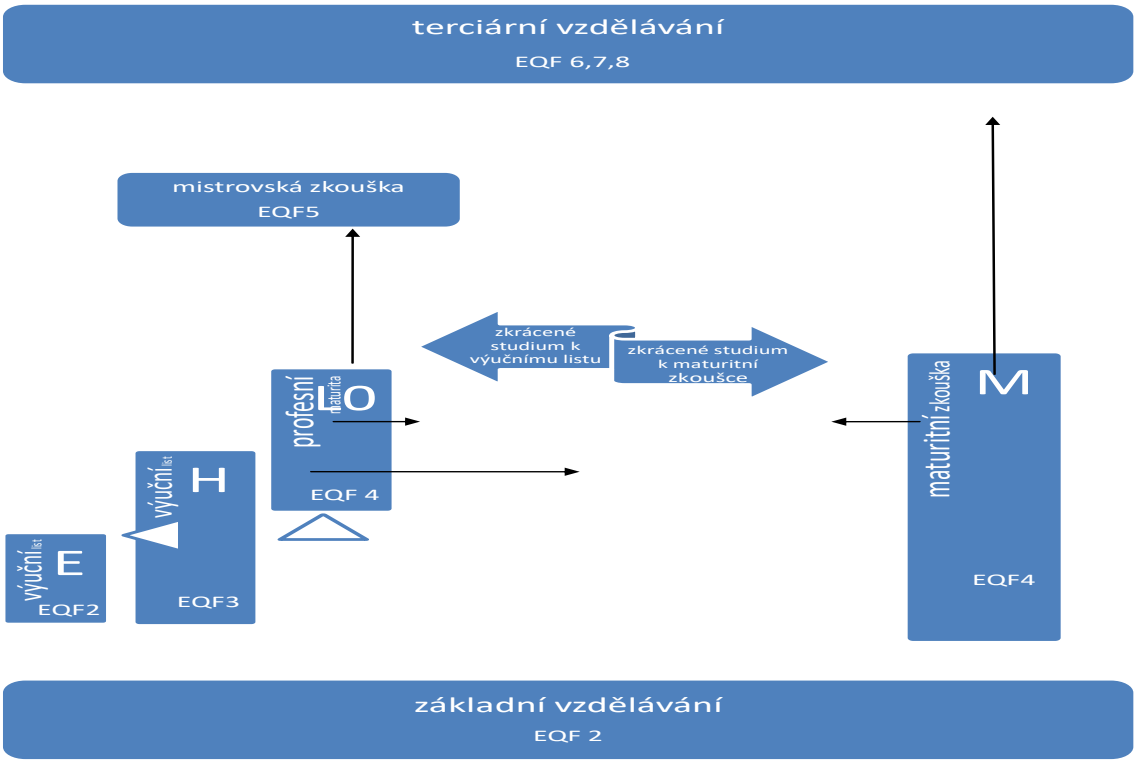

Tyto záměry vyžadují následující systémové změny:

- uvolnit přístup do oborů vzdělání kategorie E i žákům, kteří nemají uznané speciální vzdělávací potřeby;
- nově koncipovat profesní maturitu[6] na úrovni EQF4 pro žáky oborů L0, příp. M;
- koncipovat mistrovskou zkoušku jako vyšší profesní certifikát (EQF 5) pro absolventy oborů s odborným výcvikem.

6.2 Usnadnění přechodu absolventů na trh práce

V současné době je každý obor vymezen příslušným RVP pro celé období vzdělávání (tj. až 4 roky), to musejí respektovat i školní vzdělávací programy. Možnosti změn RVP neodpovídají ani dynamice změn technologií, ani potřebám trhu práce, a celý systém odborného vzdělávání tak nereaguje adekvátně na potřeby zaměstnavatelů. Požadavky zaměstnavatelů na kompetence absolventů se mění rychleji, než je cyklus změn rámcových vzdělávacích programů, stejně tak se rychle proměňují potřeby trhu práce.

[6] Profesní maturita = současná profilová část maturitní zkoušky, bude chápána jako certifikát osvědčující odbornou kvalifikaci pro účely uplatnění na trhu práce bez možnosti přímého vstupu do terciárního vzdělávání.

Vzhledem k tomu se navrhuje:

- propojit RVP s kvalifikačními a hodnoticími standardy NSK, a tím i počáteční vzdělávání s měnícími se potřebami trhu práce.

Národní soustava kvalifikací disponuje relativně flexibilním systémem návrhu a schvalování profesních kvalifikací. **Sektorové rady**, nezávislá a zaměstnavateli organizovaná **sdružení odborníků,** analyzují profesní a kvalifikační potřeby v sektoru, navrhují strukturu kvalifikací a vytvářejí kvalifikační a hodnoticí standardy jednotlivých profesních kvalifikací. Dosud byly profesní kvalifikace primárně určené pouze pro certifikaci výsledků dalšího vzdělávání, cílem však bylo jejich následné využití v počátečním odborném vzdělávání. Důvodem k tomu je zvýšení relevance počátečního vzdělávání k potřebám zaměstnavatelů, a tedy zvýšení uplatnitelnosti absolventů.

Propojení RVP/ŠVP s profesními kvalifikacemi

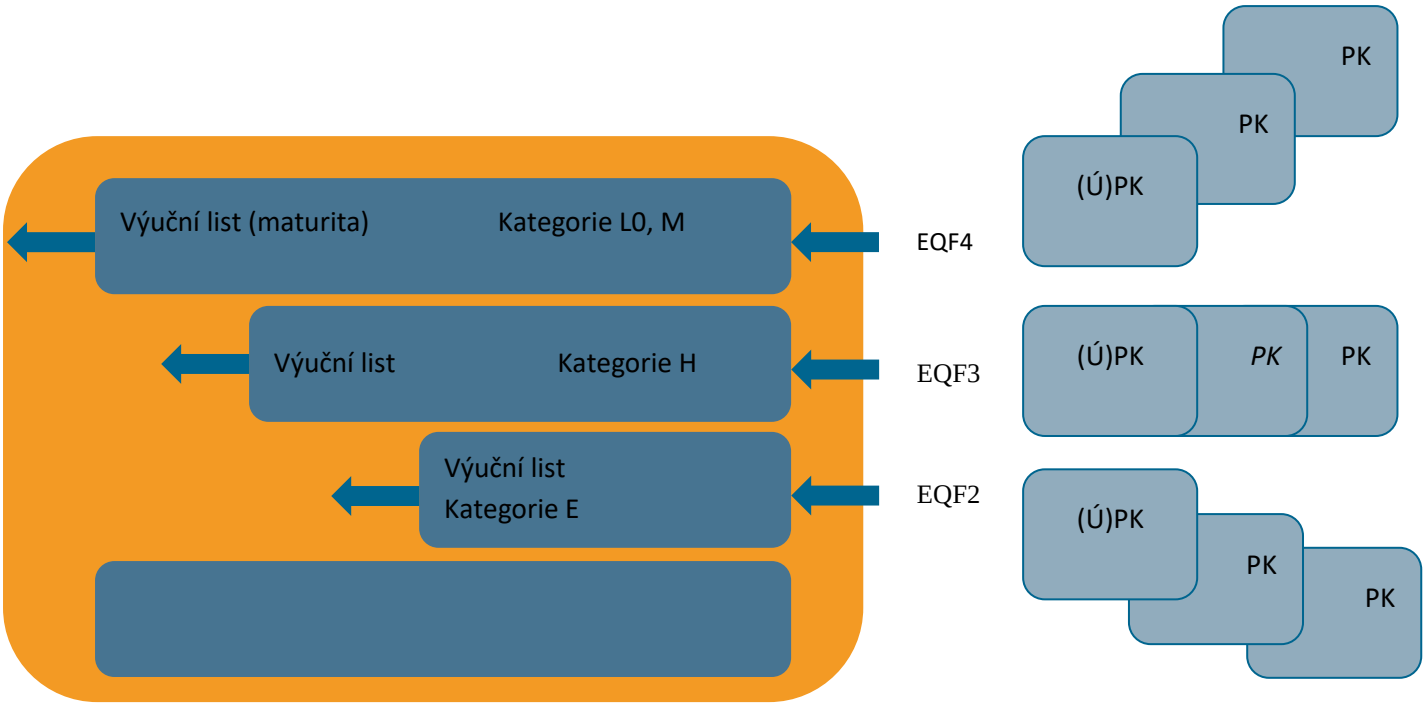

V RVP pro obory vzdělání s výučním listem bude určena návaznost na příslušné kvalifikace NSK. V oborech vzdělání kategorie M s maturitní zkouškou – kde to bude možné (tj. budou existovat odpovídající profesní kvalifiakce NSK na úrovni EQF 4) – bude rovněž určena návaznost na kvalifikace NSK. V ostatních případech budou moci absolventi, kteří nebudou pokračovat v terciárním vzdělávání, získat profesní kvalifikaci zpravidla na úrovni EQF 5 dalším studiem.

RVP bude **svázáno** s konkrétními profesními kvalifikacemi **volně**, tzn. že nově vznikající nebo novelizované profesní kvalifikace budou moci být přiřazovány k RVP, aniž by se RVP nějak měnil. Zatímco životnost RVP se předpokládá v horizontu střednědobém (5–10 let), životnost profesních kvalifikací může být v případě rychle se rozvíjejících sektorů hospodářství výrazně kratší (1–2 roky). Průběžné přiřazování profesních kvalifikací tak umožní udržet počáteční odborné vzdělávání relevantní k potřebám trhu práce.

Vzdělávání bude i nadále ukončováno závěrečnou, resp. maturitní zkouškou, po jejímž úspěšném složení žák získá **výuční list, resp. vysvědčení o (profesní) maturitní zkoušce pro obor**, pro který bude zpracován RVP, a **kvalifikaci**, která bude uvedena v ŠVP. Žák tedy nezíská osvědčení o profesní kvalifikaci (ve smyslu zákona č. 179/2006 Sb.), ale výuční list, resp. vysvědčení o maturitní zkoušce (ve smyslu školského zákona), jehož součástí bude soupis profesních kompetencí příslušné profesní kvalifikace.

6.3 Flexibilní organizační uspořádání RVP/ŠVP/výuky jako předpoklad realizace odborného výcviku / odborné praxe u zaměstnavatelů

Vzhledem k rigidnímu organizačnímu uspořádání školní výuky (pevný týdenní rozvrh hodin, týdenní střídání odborného výcviku a odborné teorie, pevně vymezený školní rok, prázdniny apod.) nemohou školy vyjít vstříc potřebám odborného výcviku a odborné praxe u zaměstnavatelů. Ti většinou požadují větší časovou koncentraci, roli hrají např. i sezonní práce.

Flexibilní organizační uspořádání výuky by umožnilo sblížit možnosti pracovního a školního prostředí, a byly by tak vytvořeny předpoklady pro realizaci odborného výcviku a odborné praxe u zaměstnavatelů i pro snadnější účast odborníků z praxe ve výuce.

Vzhledem ke snižujícímu se počtu vzdělávaných v odborném školství a větší roztříštěnosti oborové struktury v jednotlivých školách je také nutné, aby RVP/ŠVP umožnily školám **organizovat výuku pro menší skupiny žáků**, kteří si zvolí různé výstupní kvalifikace, tzn. vyučovat vedle tradičních tříd i v multioborových třídách nebo vyučovat tzv. „málotřídně“, tzn. různé skupiny žáků různému obsahu v jedné třídě.

Vzhledem k tomu se navrhuje nastavit v RVP pravidla pro:

- rozčlenění ŠVP do vzdělávacích modulů;
- flexibilní organizaci školního roku včetně prázdnin;
- konání individuální odborné praxe v době školní výuky;
- konání odborné praxe v době prázdnin.

6.4 Zajištění transparentnosti a kvality získaného vzdělání a kvalifikace v národním i mezinárodním kontextu

Pro uplatnění absolventů na evropském trhu práce a pro rozvoj národní i mezinárodní mobility je žádoucí podporovat využívání evropských nástrojů podpory transparentnosti **a** kvality**: EQF, ECVET, EQAVET**.

Vzhledem k tomu se navrhuje, aby RVP reflektovaly, že:

- úroveň získaného vzdělání podle EQF bude od roku 2017 povinně vyznačena na vysvědčeních z českého vzdělávacího systému;
- pro mezinárodní mobilitu žáků a uznávání vzdělání získaného v jiném státě je důležité i ohodnocení tohoto vzdělání v podobě kreditů ECVET;
- cyklus zajišťování kvality na principu EQAVET je nutné zapracovat do fungování škol.

6.5 Schéma celkového uspořádání kurikulárních dokumentů pro obor odborného vzdělání – „kompetenční pyramida“

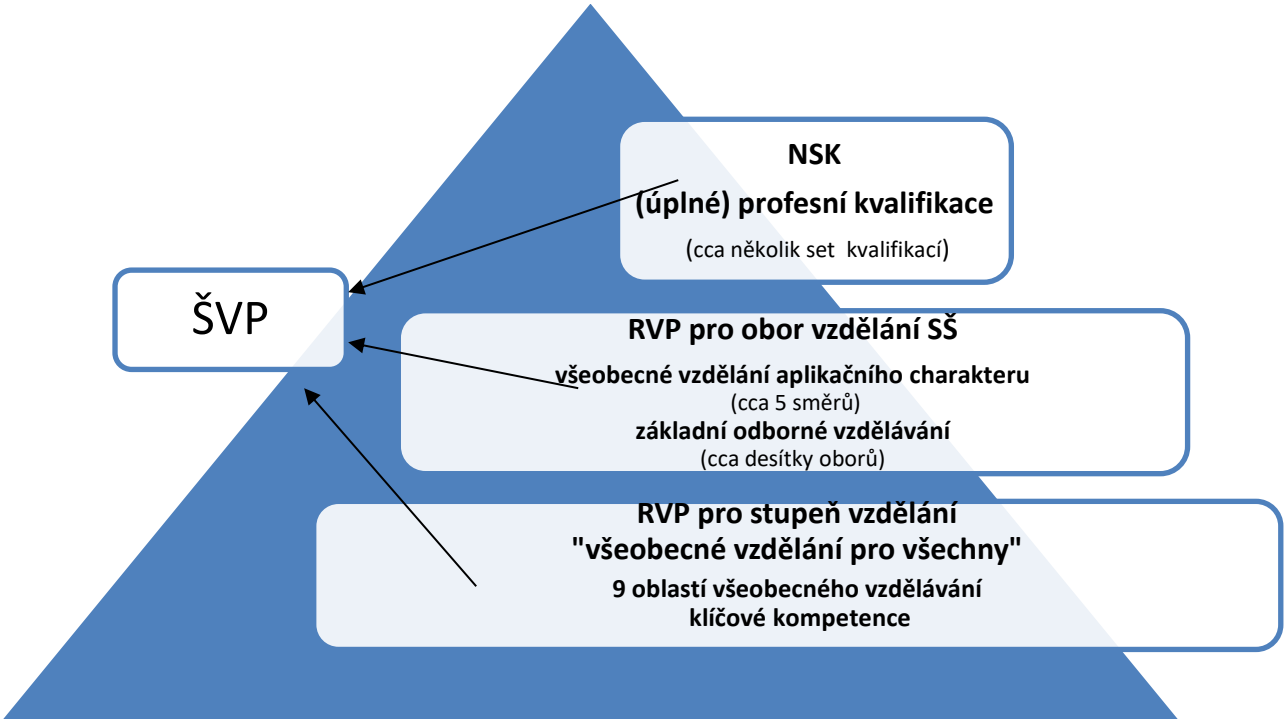

- RVP pro stupeň vzdělání budou relativně nejstabilnější (revize v horizontu 10–15 let).
- RVP pro obor vzdělání budou revidovány častěji (v horizontu 5–10 let).
- Revize NSK probíhá permanentně podle potřeb trhu práce.

7. Revize RVP a podpůrné systémy

Bylo by chybou se domnívat, že se revize RVP sama o sobě promítne do vzdělávací praxe škol. Je to pouze východisko – základ, který musí být provázen zejména následujícími podpůrnými systémy:

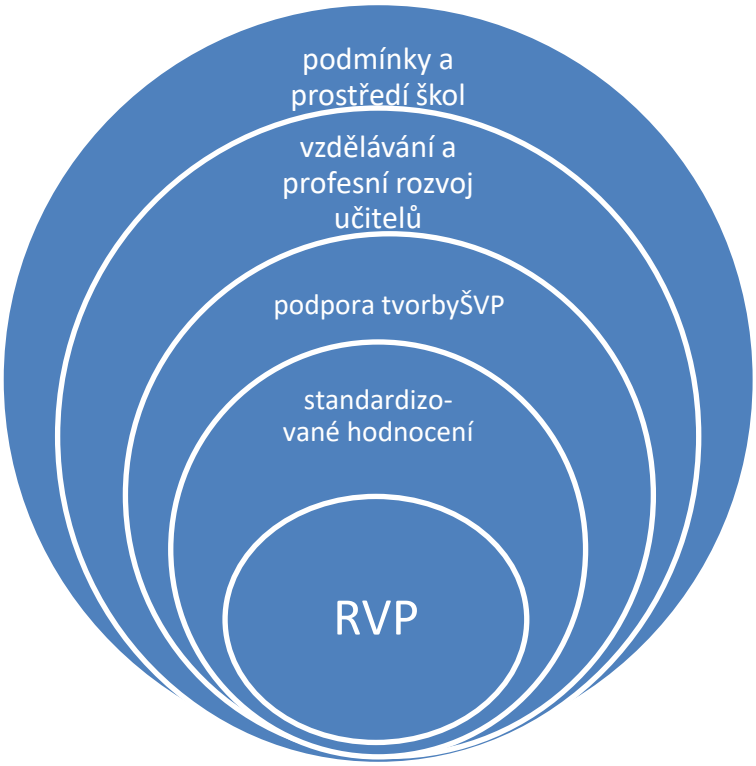

Vedle revizí RVP je nutné:

- vyvinout systém standardizovaného sumativního hodnocení žáků v uzlových bodech vzdělávací dráhy, který umožní pravidelně hodnotit dosahování očekávaných výsledků učení a včas podchytit a zajistit podpůrná opatření žákům, kteří zaostávají;
- poskytnout školám metodickou podporu, jak rozpracovat očekávané výsledky učení do svých školních kurikul, nejlépe zpracováním modelových ŠVP;
- proměnit vzdělávání učitelů v tom smyslu, aby byli především učiteli, kteří jsou schopni podporovat žáky v jejich učení, nikoli zprostředkovateli poznatků daného předmětu;
- zajistit takové podmínky vzdělávání ve školách, které budou podporovat mentální, emocionální, sociální a fyzické zdraví žáků, tzn. především bezpečné, respektující a inkluzivní učební prostředí, podporující dosažení očekávaných výsledků učení.

8. Postup revizí

Postup revizí a harmonogram na léta 2016–2020 (22) je uveden v příloze. Revize RVP budou tedy realizovány „kaskádovým“ postupem (postupně budou revidovány jednotlivé vzdělávací oblasti a obory vzdělání SŠ).

Přitom bude využita **metoda ADDIE**,[7] zahrnující následující činnosti:

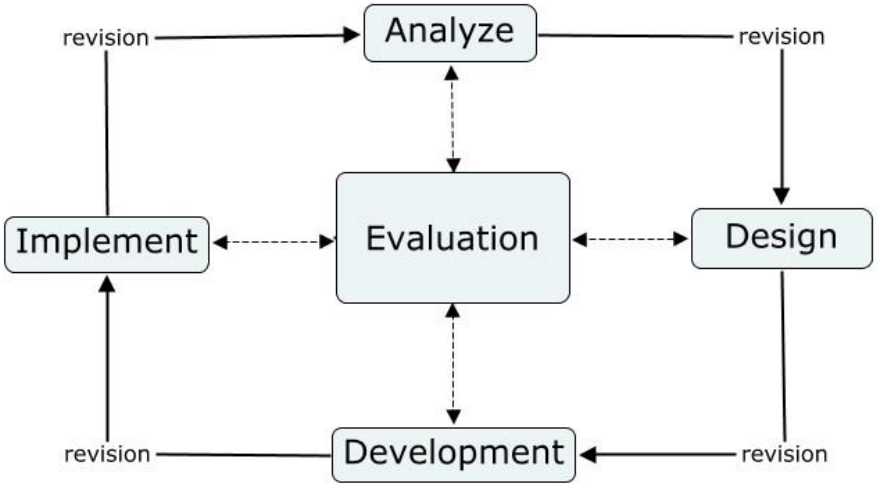

1) **Analýza (Analyze)** – přípravné činnosti typu:
   - monitoring a evaluace dosavadního fungování RVP;
   - identifikace nových potřeb, inovací.
2) **Pojetí a struktura (Design)** – návrh pojetí a celkové struktury revidovaných RVP, včetně komunikační strategie a návrhu informačního systému.
3) **Vývoj (Development)** – příprava 1. verze očekávaných výsledků učení v jednotlivých vzdělávacích oblastech a další strukturní náležitosti RVP.
4) **Implementace (Implement)** – pilotní ověřování bude vyžadovat podporu škol formou „pokusného ověřování“.
5) **Evaluace** (Evaluation) – jak naznačuje obrázek, celý proces bude průběžně evaluován.

Všechny tyto činnosti vyžadují odpovídající personální a finanční zajištění (viz příloha).

Souběžně s navrženými revizemi RVP budou probíhat jejich dílčí aktualizace podle potřeb školské sféry i trhu práce.

[7] https://en.wikipedia.org/wiki/ADDIE_Model